

vastaanotto oli ollut sitä sydämmellisempi.

Matka Uhtualle oli yllättävän pitkä ja niinpä saavuimme sinne vasta yöllä. Kuitenkin meitä oltiin taas vastassa. Jo siinä oli matkatovereillamme ihmettelemistä, että mitä tyttäriä ne nämä ovat, kun joka paikassa ollaan vastaanottamassa. Serkkumme Olavi Kirilov Galja-vaimonsa kanssa siellä oli vastassa. Olavin äiti, siis Iro-tätimme, oli kuollut neljä vuotta aikaisemmin, joten hänen tyhjillään oleva mökkinsä oli kokonaan meidän käytössä. Kyly oli siellä valmiina ja jopa isot vastat. Viuhina vain kuului kun Muarien tyttäret siellä oikein vihtoivat. Ja sitten vielä ruokapöytään. Mikä rauha ja raukeus!

Mutta sitten matkan kohokohtaan Röhöön! Oppaaksi lähti Akiman Oskarin eli Oskari Lehdon (talo n:o 10) tytär opettaja Natalia Borzenkova, joka on siis äitimme serkku. Hän on syntynyt ja kasvanut Matalaniemessä.

Päivä oli sateinen ja kolea, mutta pilkisteliään aurinkokin joskus pilvien lomasta. Röhöön on Uhtualta matkaa runsaat 40 kilometriä. Vastaan tuli vain lehmiä, muuta liikennettä ei ollut.

Matalaniemessä on nyt sovhoosin laidunpaikka. Kaksi paimenta ja Hilja-karjako tulivat meitä vastaan. Lehmiä siellä oli 130 ja ainoat rakennukset nyt karjakon asunto ja karjasuoijat. Ruoho oli paksua ja vihreää, joten oli siinä eläimille mitä syödä. Natalia ja Olavi etsivät äitimme kotitalon paikan. Asetimme Katri-tädiltä saamamme gladioluksen kivenkoloon. Siinäpä olisi nyt meidän mummolamme. Mutta haikaa oli — mitään kun ei ollut kylästä jäljellä! Keräsin äidilleni tuliaisiksi Matalaniemen kärjestä kanervaa ja männyksen oksan ja otin Röhön rannan santaa. Ja vaikka sää olikin kolea, piti meidän Tuulan kanssa ottaa Röhö-kaste, ja niin meistä mielestämme vasta tuli oikeita röhöläisiä. Uinnin jälkeen saimme lämpimiksemme juoda Olavin keittämää saijua ja votkua pit myös ottua, jot lämpiee.

Haikain mielin läksimme Röhöstä ja jätimme varmaan osan sydämistämme sinne. Olimme käyneet kotitantereella. Palaamme, jos Luoja sen meille suo!

TUTTA VARJO
Laitila

Mitäpä nyt Röhössä?

Vakituksia asukkaita ei siis Röhössä ole sodan jälkeen ollut. Sen sijaan on kylään perustettu Uhtuan valtioneuvoston karjan kesäleiri. Matalaniemessä on muutamia rakennuksia: hirsitalo, levyistä rakennettu kesäasunto, karjasuoijat ja maidonsäilytysvarasto. Lehmät tuodaan Uhtualta autoilla kesälaitumelle juhannuksen aikoihin ja ne ovat siellä syksyyn asti. Laidun- ja heinämaita ei lainkaan lannoiteta, joten 100-päinen karja antaa vaatimattoman 1000 litraa maitoa vuorokaudessa. Iltalypsyn jälkeen maito jäädytetään ja vasta aamulypsyn jälkeen käy tankkiauto hakemassa maidon Uhtualle.

Leirillä käy myös kauppa-auto tuomassa välttämättömiä elintarvikkeita. Perusruokana on kala, sillä Röhöjärven on runsaasti ahvenia, haukia ja siikoja. Ne eivät mitään pikkusinttejä olekaan. Sen sain itsekin todeta Röhön ahvenia Uhtualla maistaessani kesällä 1989. Maikki Feodorovan äiti on kesät Röhössä karjakkojen kanssa ja hän kantoi osan saamistaan ahvenista meille syötäväksi. Silloin harmittelin kovasti sitä, etten päässyt heidän kyydissään käymään isäni syntysijoilla. Mutta tulihan siihenkin tilaisuus menneenä kesänä ja peräti kaksi kertaa.

Vienan kielikurssin toiseksi viimeisenä päivänä kävimme koko ryhmä Röhössä, mutta vain Matalaniemen puolella.

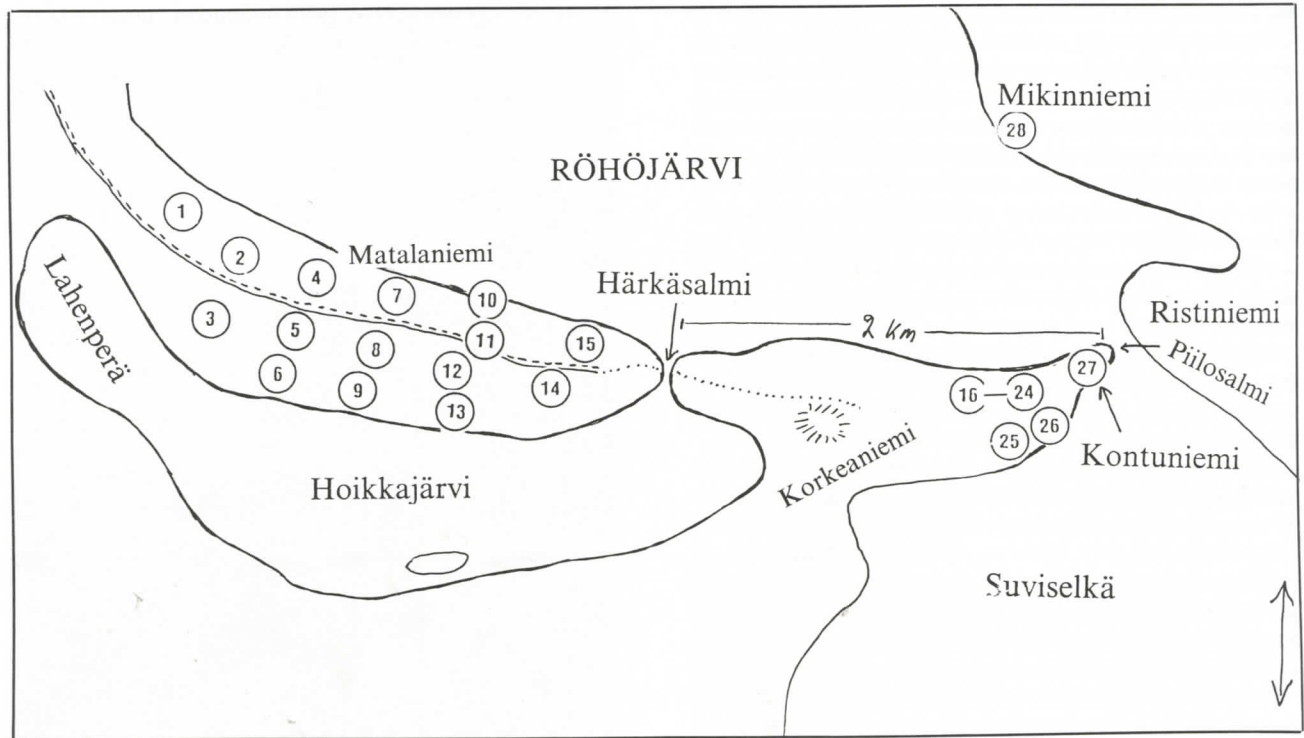
Korkeaniemen läpi kulkee leveä polku paksukaarnaisten mäntyjen katveessa.

"Tule Röhön rantaan, siellä piirrän kuvan sanaan..." Ahoniemi Matalaniemen kärjessä.

Linja-automme ajoi Lehtoniemeen ja sieltä vaelsimme pitkän Röhön rantaa Matalaniemeen, aina sen kärkeen Ahoniemeen asti, missä aikoinaan oli ollut kuuluisa sininen siltayhdistämässä Röhön molemmat osat toisiinsa. Härkösalmi, jonka yli silta kulki, on paikoin hyvinkin syvä. Lehmät uivat kuulemma sen yli, mutta meillä ei sellaiseen ollut aikaa eikä sääkään houkutelut uimaan.

Onneksi olin keväällä tutustunut Tutta Varjoon Laitilassa. Ja onneksi Tutta oli kirjoittanut sukulaisilleen tiedon tulos-tani Kalealaan ja pyytänyt Olavi Kirillovin säästämään bensaa, että pääsisin käymään Korkeaniemessä asti. Ja onneksi

Röhön taloluettelo

Matalaniemessä:

- 1) Suavala (Samppa Larinen)
- 2) Lökkilän talo
- 3) Kirilän talo (Kuuselat, nuori emäntä Iro Larinen)
- 4) Prokkola (Iivana ja Pauli Larinen)
- 5) Ontippala (Risto Luukkonen)
- 6) Stahveila (Stafei Leontjev)
- 7) Leontjevien talo (Romana Leontjev)
- 8) Koulu
- 9) Ukkola (Pikku-Pekan talo, Okahvie Lehdon koti)
- 10) Akiman Oskari (Oskari ja Okahvie Lehto — Heikki Lehdon vanhemmat)
- 11) Larisen Mikin talo
- 12) Mikkola
- 13) Kirilän talo
- 14) Akimala (Huotari ja Tatjana Larinen eli Aalto)
- 15) Levan talo (Nikolai ja Uljana Hoikka)

Korkeaniemessä:

- 16) Petrilä (kylän kauppias)
- 17) Triihvola (Miihkali ja Oksenie Lasaroff)

- 18) Olekseila (Oleksei ja hänen veljensä, myöh. Vaseli ja Otto Lehto asuivat siinä Olekseihin akan kera)
- 19) Rotjola (Lasaroffeja, myöh. Tatjana Rotjola ja Vera Vasiljeva)
- 20) Kusmala
- 21) Jyrkilä (vanha isäntä Jyrki Vasiljeff, nuori isäntä Hotata ja vaimo Maria)
- 22) Ortjola
- 23) Mikittälä
- 24) Vuossala (Vasili ja Madro Lasaroff)
- N:ot 16—24 olivat suorassa jonossa Korkeaniemen laella.
- 25) Huotarila (Usti ja Huotari Vasiljeff)
- 26) Onttola (kylän seppä Jaakko Onttola)
- Kontuniemessä:**
- 27) Kontula (Lasaroffeja)
- Mikinniemessä:**
- 28) Luukkosten porotalo.

Röhön talojen nimeämisessä ovat auttaneet: Risto Suviranta Oulusta (Vasiljeff) Korkeaniemen talot, Juha Lavaha (Lasaroff) Kemistä Korkeaniemen talojen nimet ja paikat sekä Natalia Borzenkova, joka oli jutun kirjoittajan oppaana Röhössä viime kesänä.

sain vielä oppaaksi Akiman Oskarin tyttären opettaja Natalia Borzenkovan.

Sunnuntaina, kun kurssilaiset olivat lähteneet kotimatalle Suomeen, lähdimme Olavi vaimoineen, allekirjoittanut sekä opettaja Borzenkova autolla kohti Röhöä. Elimme toivossa, että siellä olisi vielä kalamiehiä, jotka voisivat meidät moottoriveneellä Korkeaniemeen. Niin kävikin.

Kuvissa Korkeaniemi eli Pitkä- tai Härköniemi näyttää varsin vaatimattomalta. Kun ajoimme hiljalleen moottoriveneellä sen pohjoisrantaa, käsitys siitä muuttuikin täysin. Niemi onkin peräti kahden kilometrin mittainen ja kymmeniskaisen härän muotoinen. Rannat ovat kivikkoisia ja sekä

niemen pohjoisranta on sen länsipää noin kilometrin verran on vankkaa erämetsää. Olavi jäikin Matalaniemeen etsimään kirvestä; karhu viihtyy noilla saloilla hyvin ja verottaa kuulemma joka vuosi osuutensa karjasta. Hänen oli sitten määrä tulla veneellä meitä vastaan puoliväliin Korkeaniemelle.

Sillä välin kapusimme maihin ja termää ylös paikasta, missä ennen oli Korkeaniemen asuttu alue. Kontuniemeen emme menneet, koska Natalie sanoi sen olevan varsin kostean eikä siellä olisi löytynyt muuta kuin yhden talon paikka ja esi-isien hautausmaa — sen tiesin valitettavasti jälkikäteen.

Kuljimme sitten talo talolta eli kiviröykkiöstä toiseen ja Natalia nimesi talot. Ne oli aikoinaan sijoitettu Korkeaniemen laelle, mistä avautui upea näköala Suviselän ja sen saarten yli. Tosin olivat rantapuut kasvaneet jo niin korkeiksi, että ne estivät näkemästä yli selänteen, mutta saattoi vain kuvitella näköalan avaruutta joskus 1920-luvulla.

Röhöläisten vaivalla aikoinaan kivistä puhdistamat pellot olivat katajapensaiden ja tuppaiden peitossa. Kun Matalaniemessä olin ihmetelty sitä, ettei Ilmari Kiannon kuvaamia kiviaitoja näkynyt missään, niin täällä ne vasta olivatkin. Olivat siinä esi-isäni saaneet puskea hartiavoimin töitä leipänsä ansaitakseen. Korkeaniemen etelärinne oli ollut röhöläisten peltomaata. Kun laskeuduin tätä törmää alaspäin, sain käsityksen korkeussuhteista ja samalla selvityksen niemen kolmannelle nimelle.

Yhdeksän talon lähes suorasta jonosta erottuvat vain Jyrkilän kaksi taloa: Huotarila, isoisäni nimeä kantava talo sekä Onttola. Viimeisen talon eli Petrilän ympärillä olivat laajimmat tasaiset alueet ja sen ymmärsi, kun tiesi siinä asuneen kylän kaupiaan, Petrinin. Petrilän ja metsän välissä oli Korkeaniemen toinen kalmisto ja myös paikka, jossa kaksi naista aikoinaan oli palanut taloonsa. Sitä pidettiin aiemmin jonkinlaisena ”pyhänä paikkana”.

Olavin huhuilut ja vihellykset kantautuivat jo korviimme. Loin viimeisen kaihoisan katseen kulleroiden peittämälle Korkeaniemelle — yhden otin muistoksi — ennenkuin sukelsimme tiheään metsään. Polku kulki aivan harjanteen laella ja molemmilla puolin välkehtivät puiden lomasta järvet. Metsä oli kuitenkin oudon synkkä ja hyvä oli, kun Olavi kirveineen oli turvanamme. Piilosalmen lähellä oli soutuvene, jolla pääsimme takaisin Matalaniemeen. Emme olleet tavanneet kontioita, mutta eipä ollut vielä lehmiäkään laitumella.

Mutta olivatkohan sääsket siellä tosiaankin ”hevosen kokoisia” vai tuntuiko se vaan siksi siltä, kun offit oli jääneet Ouluun?

LAINA LAHTI

Röhön kyläjutun I—II kokosi, kirjoitti ja hankki siihen arvokkaan kuvamateriaalin ja piirsi kartat lehtori Laina Lahti Oulusta. Hänen isänsä Teppana Vasiljeff oli syntynyt Röhöstä.

Hoikkajärvi, takana kalmistaa ja salmi Mutalampeen. "Tule Röhön rantaan sinisillalle." Ahonniemestä pääsi kuuluisaa Sinistä siltää myöten Korkeaniemeen.

